

ДО 90-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ДОКТОРА БІОЛОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА ЦЮПКА ВАСИЛЯ ВАСИЛЬОВИЧА (1931–2019)

Кунець В. В., к. іст. н., с. н. с.,
Інститут тваринництва НААН

Народився вчений 1 січня 1931 р. в с. Ново-Кусково Ново-Кусковського району Томської області в родині агронома та вчительки. У 1948 р. закінчив Чухломський ветеринарний технікум (Костромська обл.), в 1953 р. – Московську ветеринарну академію ім. К.І. Скрябіна.

Упродовж 1953–1956 рр. працював ветеринарним лікарем копальні «Грумант» тресту «Арктикуголь», на острові Шпіцберген. З 1956 до 1958 рр. – ветеринарним лікарем Одеської дослідної станції. З 1959 р. працює у Науково-дослідному інституті тваринництва Лісостепу та Полісся УРСР (нині Інститут тваринництва НААН).

У 1963 р. у Львівському зооветеринарному інституті В. В. Цюпком було захищено кандидатську дисертацію «Особенности липогенеза в вымени в зависимости от различий обмена веществ в организме коров», а у 1973 р. у Харківському зооветеринарному інституті докторську – «Углеводно-жировой обмен в организме жвачных животных и образование молочного жира у коров» за спеціальністю «біологічні науки».

Разом з колективом відділу фізіології та біохімії сільськогосподарських тварин Інституту вивчалися закономірності травлення, лактації, вуглеводно-жирового та білкового обміну, гормональної регуляції. При цьому багато з цих розробок виходили на практичне використання.

Професором В. В. Цюпком розроблені методичні підходи щодо нормування живлення корів за стадіями репродуктивного циклу, що має особливе значення в сучасних умовах переведення корів на годівлю повнораціонними кормосумішками.

Під керівництвом Василя Васильовича проведені глибокі дослідження перетворень азотистих речовин у шлунково-кишковому тракті жуйних. Розроблено метод накладання анастомозів дванадцятипалої кишки – безпосередньо за сичугом, який дав можливість провести кількісну оцінку основних показників трансформацій азотистих речовин.

Вченим розроблено оригінальну систему нормування протеїнового живлення великої рогатої худоби, яка дає змогу економити до 15 % цінних білкових кормів.

Василем Васильовичем разом з учнями і колегами вперше у вітчизняній сільськогосподарській науці було детально проаналізовано концепцію нормування енергетичного живлення великої рогатої худоби в одиницях доступної для обміну енергії. Основні її положення викладено в широко відомій

серед фахівців монографії «Физиологические основы питания молочного скота» (1984). Практичною реалізацією цієї концепції і розробленої системи білкового живлення стали «Методические рекомендации по нормированию энергии в кормлении крупного рогатого скота» (1989), які містять результати досягнень світової науки в галузі живлення – факторіальну оцінку потреб, розрахунок необхідної концентрації енергії в раціоні та ефективності використання її на окремі функції.

Під керівництвом Цюпка Василя Васильовича розроблено спосіб прижиттєвої оцінки маси м'якоти у тілі тварини (1982).

Багаторічні напрацювання В. В. Цюпка і колективу, якій він очолював, увійшли до новітнього довідника-посібника «Норми і раціони повноцінної годівлі високопродуктивної великої рогатої худоби» (2012). Сьогодні більшість результатів досліджень вченого використовується для розробки практичних прийомів нормування живлення великої рогатої худоби.

Роботи професора В. В. Цюпка широко відомі не тільки в Україні, але й за її межами. Усього в різних виданнях було опубліковано більше 200 праць. Василь Васильович був постійним учасником з'їздів і симпозіумів з фізіології живлення і лактації сільськогосподарських тварин різного організаційного рівня, членом правління Всесоюзного фізіологічного товариства та членом експертної ради ВАК, виступав як представник української науки у Швеції і Румунії.

Під керівництвом вченого підготовлено 15 фахівців вищої кваліфікації. У 1985 р. Василю Васильовичу присуджено вчене звання професора. За багаторічну сумлінну працю, значний особистий внесок в аграрну науку В. В. Цюпка нагороджений орденом «Знак пошани» (2006) та 4 медалями.

В. В. Цюпко помер 24 лютого 2019 р., похований у м. Харкові.

ПАМ'ЯТИ УЧИТЕЛЯ – ВЫДАЮЩЕГОСЯ УЧЕНОГО-ФИЗИОЛОГА

Пронина В. В., к. б. н., старший научный сотрудник,
Институт животноводства НААН

Вот уже два года, как ушел из жизни Василий Васильевич Цюпко, доктор биологических наук, профессор, посвятивший всю свою жизнь служению Науке, а именно физиологии и биохимии питания и обмена веществ у крупного рогатого скота. Грустно говорить о нем в прошедшем времени...

С именем Василия Васильевича в памяти людей, которые его знали, всплывает образ яркого, гренадерского роста, умного, целеустремленного, увлеченного до фанатизма своим делом человека. Он проработал в Институте животноводства НААН более половины столетия! Аспирант, младший научный сотрудник, старший научный сотрудник, заведующий отделом физиологии и биохимии сельскохозяйственных животных, главный научный сотрудник этого же отдела – таков его послужной список.

Всему этому предшествовала учеба в Чухломском зооветтехникуме (Костромская область) в непростые послевоенные годы (1945–1948) по специальности «ветеринария» и на ветфаке Московской ветеринарной академии (1948–1953). Учеба Василию Васильевичу всегда нравилась и была успешной, о чем свидетельствуют Похвальные листы от руководства техникума и